

# ฐานข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

## องค์การบริหารส่วนตำบลต้นมะม่วง



## สำเนาฉบับ

ที่ พบ ๓๓๔๐๑/ว. ๒๕๕

ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลต้นมะม่วง  
๒/๒ หมู่ ๓ ต.ต้นมะม่วง อ.เมือง จ.เพชรบุรี

๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

เรื่อง ประชาสัมพันธ์ฐานข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

เรียน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่ที่ ๑ - ๖ , กำนันตำบลต้นมะม่วง/ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๑ - ๖

ด้วยองค์การบริหารส่วนตำบลต้นมะม่วง ได้ประชาสัมพันธ์ฐานข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้กับประชาชนในตำบลต้นมะม่วงทราบ โดยมีแนวทางการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลต้นมะม่วง เพื่อสื่อสารสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นและขอความอนุเคราะห์จากท่านสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร (รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย)

องค์การบริหารส่วนตำบลต้นมะม่วง จึงขอส่งฐานข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน ๑ ชุดเพื่อโปรดประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนของท่านทราบโดยทั่วกัน จัดขอบคุณยิ่ง

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

ร้อยตำรวจตรี



(กนกศักดิ์ มุทธากาญจน์)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลต้นมะม่วง

กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

โทร ๐-๓๒๔๙-๓๕๑๔

โทรสาร ๐-๓๒๔๙-๓๕๑๕

www.tonmamoung.go.th



ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรม/ประเพณี

ลำดับ ที่	ประเพณี/วัฒนธรรม	ประวัติความเป็นมา/ ความสำคัญ	ช่วงเวลา	สถานที่ปฏิบัติ
2	วันมาฆบูชา	วันมาฆบูชา เป็นสำคัญวันหนึ่งของพระพุทธศาสนา เป็นที่รู้กันว่าเป็นวันเกิดพระธรรม ถือว่าเป็นวันที่พระพุทธเจ้า ได้ประกาศหลักธรรมคำสอนของพระองค์ เพื่อให้พระอรหันต์ทั้งหลาย ที่มาประชุมพร้อมกันในวันนั้น นำไปเผยแผ่	วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 4	- ศาสนาสถาน ในพื้นที่
3	ประเพณีวันสงกรานต์	ประเพณีสงกรานต์ ถือเป็นประเพณีวันขึ้นปีใหม่ไทย ที่ถือปฏิบัติสืบเนื่องกันมาแต่โบราณ เป็นวัฒนธรรมประจำชาติที่งดงามและฝังลึกเข้าไปในชีวิตของคนไทยมานาน มีการทำบุญตักบาตร สรงน้ำพระ รดน้ำขอพรผู้สูงอายุให้อยู่เย็นเป็นสุข และกิจกรรมต่างๆ มากมาย	วันที่ 12- 15 เมษายน ของทุกปี	- ครอบครัว ชุมชน หมู่บ้าน อบต.ต้นมะม่วง ศาสนสถานใน พื้นที่ ฯ
4	วันวิสาขบูชา	การบูชาในวันเพ็ญ ขึ้น 15 ค่ำ เดือนวิสาขะ หรือเดือน 6 เนื่องในโอกาสวันคล้ายวัน พระพุทธเจ้าประสูติ ตรัสรู้ และเสด็จดับขันธปรินิพพานพุทธศาสนิกชน จะบำเพ็ญกุศล ทำบุญตักบาตร บริจาคทาน ปฏิบัติธรรมที่วัด รักษาศีล ไหว้พระ สวดมนต์ ฟังธรรม เวียนเทียน เจริญภาวนา ฯ	วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6	- ศาสนาสถาน ในพื้นที่

ลำดับ ที่	ประเพณี/วัฒนธรรม	ประวัติความเป็นมา/ ความสำคัญ	ช่วงเวลา	สถานที่ปฏิบัติ
5	วันเข้าพรรษา	การเข้าพรรษาเป็นพุทธบัญญัติ ซึ่งพระภิกษุสงฆ์ ทุกรูปจะต้อง ปฏิบัติตาม หมายถึง การอธิฐาน อยู่ประจำที่ไม่เที่ยวจาริกไปยัง สถานที่ต่างๆ เว้นแต่มีกิจ จำเป็นจริงๆ ช่วงจำพรรษาจะ อยู่ในช่วงฤดูฝนที่มีกำหนดเป็น ระยะเวลา 3 เดือน มีประเพณี สำคัญที่ขาดไม่ได้เลย คือ ประเพณีหล่อเทียนเข้าพรรษา และประเพณีถวายผ้าอาบน้ำฝน	วันแรม 1 ค่ำ เดือน 8	- ศาสนาสถาน ในพื้นที่
6	วันอาสาฬหบูชา	การบูชาในวันเพ็ญ ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 8 เนื่องในโอกาสวัน คล้ายวันที่พระพุทธเจ้าทรง ประกาศพระพุทธศาสนาเป็น ครั้งแรก โดยการแสดงปฐม เทศนาโปรดพระปัญจวัคคีย์ที่ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน จน พระอัญญาโกณฑัญญะ ได้ บรรลุธรรม และขอบวชเป็น พระภิกษุรูปแรกในพระพุทธ- ศาสนา จนถือได้ว่า เป็นวัน แรกที่มีพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ ครบเป็นองค์ พระรัตนตรัย	วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 8	- ศาสนาสถาน ในพื้นที่

ลำดับ ที่	ประเพณี/วัฒนธรรม	ประวัติความเป็นมา/ความสำคัญ	ช่วงเวลา	สถานที่ปฏิบัติ
7	วันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ	วันคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ ผู้ทรงประทานความรัก ความเมตตา และเสียสละความสุขส่วนพระองค์ ส่งเสริมอาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต องค์กรและหน่วยงานต่างๆ ได้จัดที่ไว้สำหรับลงนามถวายพระพร และมีการจัดกิจกรรม/โครงการเทิดพระเกียรติฯ เช่น การบำเพ็ญประโยชน์ วรรณคดี เผยแพร่ประชาสัมพันธ์พระราชกรณียกิจด้านต่างๆ การจัดนิทรรศการประดับธงชาติตามสถานที่ราชการ อาคาร บ้านเรือน ทำบุญตักบาตรเพื่อถวายเป็นพระราชกุศล ร่วมพิธีถวายพระราชสดุดีฯ	วันที่ 12 สิงหาคมของทุกปี	- ครอบครัว ชุมชน หมู่บ้าน อบต. อำเภอ จังหวัด ฯ
8	ประเพณีสารทเดือนสิบ	ประเพณีสารทเดือนสิบมีมาตั้งแต่พุทธกาล คาดว่าเมื่อพระพุทธศาสนาเผยแพร่เข้ามาในนครศรีธรรมราช เป็นการแสดงความกตัญญูกตเวทีต่อบรรพบุรุษ ทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ล่วงลับไปแล้ว และเป็นโอกาสหนึ่งที่ได้รวมญาติพบปะพี่น้องที่อยู่ห่างไกล มีการทำขนมต่างๆ มากมาย เช่น ขนมไข่ปลา ขนมลา พอง บ้าค้ำขำ ก้านบัวฯ เพื่อจัดรับหรือสำหรับถวายพระสงฆ์ ซึ่งทางวัดจะได้เก็บไว้เป็นเสบียงในช่วงฤดูฝน	วันแรม 1 ค่ำ ถึง แรม 15 เดือนสิบ	- ศาสนาสถานในพื้นที่

ลำดับ ที่	ประเพณี/วัฒนธรรม	ประวัติความเป็นมา/ความสำคัญ	ช่วงเวลา	สถานที่ปฏิบัติ
9	วันออกพรรษา	วันออกพรรษา หมายถึง วันที่พ้นจากข้อกำหนดทางพระวินัยที่ต้องอยู่ประจำที่ หรือในวัดแห่งเดียวตลอด 3 เดือน พระสงฆ์ได้ทำปวารณา เปิดโอกาสให้เพื่อนพระภิกษุกล่าวตักเตือนเรื่องความประพฤติของตน เพื่อให้เกิดความบริสุทธิ์ ความเคารพนับถือและสามัคคีกัน เมื่อออกพรรษาแล้วจะได้นำความรู้จากหลักธรรมและประสบการณ์ที่ได้รับระหว่างพรรษาไปเผยแผ่แก่ประชาชน พุทธศาสนิกชนจะไปทำบุญทำทาน รักษาศีลและพึงธรรมเป็นกรณีพิเศษ	วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11	- ศาสนาสถานในพื้นที่
10	ประเพณีการทอดกฐิน	การทอดกฐิน คือ การนำผ้ากฐินไปวางไว้ต่อหน้าพระสงฆ์อย่างต่ำ 5 รูป แล้วให้พระสงฆ์รูปใดรูปหนึ่งที่ได้รับมอบหมายจากคณะสงฆ์ทั้งนั้นเป็นเอกฉันท์ให้เป็นผู้รับ กฐิน นั้น การทอดกฐินในแต่ละปีกำหนดให้มีการจัดทอดกฐินขึ้นภายใน 1 เดือน หลังวันออกพรรษา โดยวัดที่จะสามารถรับกฐินได้ ต้องมีพระภิกษุจำพรรษาโดยไม่ขาดพรรษาเลย แต่ละวัดสามารถรับกฐิน ได้ปี ละ 1 ครั้ง การทอดกฐินนั้น มีหลายประเภทในพื้นที่ตำบลสระแก้วส่วนใหญ่	แรม 1 ค่ำ เดือน 11 ถึง กลางเดือน 12	- ศาสนาสถานในพื้นที่

ลำดับ ที่	ประเพณี/วัฒนธรรม	จะเป็นกฐินสามัคคี	ช่วงเวลา	สถานที่ปฏิบัติ
		ประเภท ในพื้นที่ตำบลสระแก้ว ส่วนใหญ่จะเป็นกฐินสามัคคี ที่มีเจ้าภาพร่วมกัน จะมีการตั้ง คณะทำงานเพื่อดำเนินการ แล้ว มีหนังสือบอกบุญไปยังผู้อื่นด้วย		
11	ประเพณีลอยกระทง	ลอยกระทง เป็นประเพณีที่สำคัญ ได้สืบทอดกันมาตั้งแต่โบราณ โดยมีความเชื่อหลายประการ เช่น แสดงความสำนึกถึงบุญคุณของแม่น้ำที่เราได้อาศัยน้ำกินน้ำใช้ การขอขมาต่อพระแม่คงคาที่ได้ทิ้งสิ่งปฏิกูลต่างๆ ลงไปในน้ำ การสะเดาะเคราะห์ และสิ่งไม่ดีต่างๆ ให้ลอยตามแม่น้ำไปกับกระทง และยังเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวอีกด้วย	วันเพ็ญ(ขึ้น 15 ค่ำ) เดือน 12	ในพื้นที่ตำบลและใกล้เคียง
13	วันธรรมสวนะ	“วันธรรมสวนะ” เรียกชื่ออีกอย่างหนึ่งว่า “วันพระ” หมายถึงการฟังธรรมของชาวพุทธ เมื่อถึงวันธรรมสวนะคือ วันขึ้น 8 ค่ำ แรม 8 ค่ำ และวันขึ้น 15 ค่ำ แรม 15 ค่ำ พุทธศาสนิกชนจะเตรียมอาหารผลไม้ เครื่องสักการะไปวัดเพื่อถวายแด่พระภิกษุสงฆ์		



ลำดับ ที่	ประเพณี/วัฒนธรรม	ประวัติความเป็นมา/ความสำคัญ	ช่วงเวลา	สถานที่ปฏิบัติ
14	พิธีกรรมเกี่ยวกับการแต่งงาน	พิธีกรรมเกี่ยวกับการแต่งงาน สมัยโบราณมีขั้นตอนต่างๆ หลายขั้นตอน เริ่มจากการเกี่ยว พาราตี การทาบทาม การสู่ขอ และการแต่งงาน เมื่อขบวน เจ้าบ่าวไปถึงบ้านเจ้าสาว มักจะถูกปิดทางไม่ให้เข้าไป ต้องมีการจ่ายค่าผ่านทาง ญาติ เจ้าสาวจะงูงมือเจ้าบ่าวไปใน ห้องประกอบพิธี เมื่อได้มีการ ตรวจสอบสินสอดทองหมั้น เรียบร้อยแล้ว จึงประกอบพิธี สงฆ์ ถวายภัตตาหาร แล้วมีพิธี กราบหมอน เจ้าบ่าวมอบ ของขวัญให้เจ้าสาว เป็นอัน เสร็จพิธีและมีการเลี้ยงแขก ตก ค่ำจะมีพิธีห้องหอให้คู่บ่าวสาว เรียกว่า “การเรียงสาดเรียง หมอน”	มีการดูฤกษ์ยาม วันดี ได้ตลอดทั้ง ปี	ส่วนใหญ่จะจัดบ้าน เจ้าสาว หรือสถานที่ต่างๆ ตามความสะดวก
15	ประเพณีการบวชนาค	ตามประเพณีชายไทย อายุ 20 ปี บริบูรณ์ จะต้องบวชทดแทน บุญคุณพ่อแม่ การบวช สมัยก่อนต้องบวชกัน 1 พรรษา ปัจจุบันระยะเวลาอาจจะน้อย เช่น 7 วัน 15 วัน 30 วัน การ บวชถือได้ว่า ผู้บวชจะได้ศึกษา ถึงหลักธรรมคำสอนของ พระพุทธเจ้าเพื่อจะนำไปปฏิบัติ อย่างเคร่งครัด มีความอดทนอด กลั้น และเข้าใจโลกธรรม	มีการดูฤกษ์ยาม วันดี ได้ตลอดทั้ง ปี	- ศาสนาสถานใน พื้นที่





ด้านการแพทย์ไทย

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	นวดแผนไทย	นางbahย่น จิตต์เสงี่ยม	๔๖/๒ ม.๖ ต.ต้นมะม่วง
๒	ยาสมุนไพรแผนโบราณ	นายสังเกต นวมงาม	ม.๓ ต.ต้นมะม่วง





### ด้านศิลปกรรม

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	บ้านดนตรีไทยวงปี่พาทย์มอญ พรสุวรรณ	นายชวลิต กองมาก	๑๔ ม.๕ ต.ต้นมะม่วง
๒	เพลงฉ่อย	นายสมจิตต์ ทองแดง	๒๓/๓ ม.๓ ต.ต้นมะม่วง
๓	เพลงฉ่อย	นายจรรยา ตาละลักษณ์	๒๐ ม.๕ ต.ต้นมะม่วง
๔	การฟ้อนรำ	นางลำเพย วงษ์กัลยา	๙/๑ ม.๑ ต.ต้นมะม่วง

อนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ดนตรีไทย







# อนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพลงช้อย



ด้านหัตถกรรม สิ่งประดิษฐ์ และการแปรรูปผลิตภัณฑ์

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	ผลิตภัณฑ์การสานตะกล้า	กลุ่มแม่บ้านตำบลต้นมะม่วง	ตำบลต้นมะม่วง
๒	การทำผ้ามัดย้อม	กลุ่มแม่บ้านตำบลต้นมะม่วง	ตำบลต้นมะม่วง
๓	แชมพูและสบู่ สูตรสมุนไพร	กลุ่มแม่บ้านตำบลต้นมะม่วง	ตำบลต้นมะม่วง

# อนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น สานตะกร้า









ด้านศาสนา วัฒนธรรม และพิธีกรรม

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	พิธีกรรมทางศาสนา	นายสำราญ ทองน้อย	ม.๕ ต.ต้นมะม่วง
๒	พิธีกรรมทางศาสนา	นายสมชาย ยังอยู่ดี	ม.๔ ต.ต้นมะม่วง



